

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorej Maloga lista. Naslov: Mali list, Trieste, casa centro 87. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. — IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK.

«MALI LIST» — TRIESTE — C.

LICEJSKA KNJIZNICA

IN OBJAV

LJUBLJ

1 stolpec 4 L.
% popusta, pri 10 kratni
kratni objavi (pol leta)
% objavi (celo leto) 50%
popusta.

MALI OGLASI: 80 stotink vsaka beseda v navadnem tisku; mastno 40 stotink beseda; z VELIKIMI ČRKAMI 50 st. beseda. Pri stalnem oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 18. maja: Erik; Aleksandra; Feliks. — Sobota, 19.: Peter Celestin; Ivo. — Nedelja, 20.: Bernardin. — Ponedeljek, 21.: Feliks. — Torek, 22.: Emil (Milan). — Sreda 23.: Deziderij. — Četrtek, 24.: Marija Pomoč kristjanov. — Petek, 25.: Urban, Zofija. — Sobota, 26.: Filip (Zdenko) Neri; binkoštna sobota.

MALE NOVICE.

Smrt uglednega duhovnika.

V Kojskem v goriških Brdih je 8. t. m. nepričakovano umrl ondotni župnik Albert Leban. Zadela ga je srčna kap. Doma je bil iz Prvačine, služboval je pri Sv. Luciji in v Tolminu, v Gornji Tribuši in v Šturijah, slednjič eno leto v Kojskem. Bil je vnet dušni pastir, poznan povodnja in značajan mož. V Kojskem so mu priredili krasen pogreb v četrtek 10. t. m. Pri pogrebu je bilo 65 duhovnikov, ljudstva pa okrog 3000. Pogrebni govor je imel v cerkvi č. g. Filip Terčelj, na grobu pa dr. Janko Kralj. Vrlemu duhovniku pri Bogu plačilo!

Velika nesreča z avtomobilom.

Na cesti med Kontovelom in Prosekem se je zgodila 10. t. m. velika nesreča. Šolski otroci so šli s Kontovela na Prosek, z njimi učiteljica. Nasproti je privozil težak avto, naložen s kamenjem. Kar naenkrat je odreklo krmilo pri avtu in voz je zakrenil v otroke. Ena 7 letna deklica je bila takoj zmečkana in mrtva, 6 jih je bilo ranjenih. Ena je izdihnila koj potem, ko so jo pripeljali v bolnišnico. Mladi žrtvi nezgode, obe sestrični, doma s Kontovela, sta bili z neobičajno slovesnostjo pokopani na Proseku v nedeljo 13. t. m. Šofer nesrečnega avtomobila je bil pridržan v zaporu, dokler se ne izkaže, če je morda kriv premajhne pazljivosti. Dokazal je res, da je krmilo odpovedalo, manj jasno pa je, zakaj ni brž voza ustavil.

Brezniški proces.

Iz male vasi Breznice pri Ledinah na meji proti Jugoslaviji so bili številni vaščani obtoženi, da so se na 4. marca z orožjem in palicami uprli finančni straži. Obtoženih je bilo 23; od teh je 5 bežalo v Jugoslavijo, 18 pa jih je bilo aretiranih. Obtožence so zagovarjali 4 odvetniki. Proces je bil precej dolg. Končalo se je tako, da je bilo vseh 18 oproščenih. Oproščeni so bili z navedbo, da «niso storili dejanja», eden pa «vsled pomanjkanja dokazov». Sodišče pa je obsodilo one, ki so v Jugoslaviji in sicer Rudolfa Istiniča na 2 leti in 1 mesec ječe ter 180 lir globe, Ludvika Strelca na 1 leto in 8 mesecev ter 25 dni ječe in 150 lir globe, Karla Strelca na 1 leto, 15 dni ječe ter 120 lir globe, Antona Žaklja na 2 leti in 1 mesec ječe ter 180 lir globe, ter Mateja Žaklja na 1 leto, 8 mesecev in 25 dni ječe in 150 lir globe.

Za potresom še vihar in toča.

Dne 1. majnika je bil v Stari Zagori v Bolgariji velik vihar, ki je trgjal strehe, ruval drevesa in dvignil v zrak nekega kočijaža z vozom vred. Ranjenih je bilo nad 50 oseb. Vihar je razdejal tudi barake, ki jih je dala napraviti vlada za tamošnje urade in odnesel v zrak razne važne listine. Obenem se je vsula debela toča, ki je uničila sadno drevje in poljske nasade.

„Mussolini“.

Na Japonskem so igrali novo dramo z naslovom Mussolini. Pravijo, da se je igra v gledališču dobro obnesla.

Ali sem jaz, ali sem on.

Dva Počkarja v borbi za osebnost.

Anton Počkar iz Sepulj pri Tomaju je doživel v zadnjih letih bridke ure na račun pomanjkljive resnicoljubnosti. Po vojski je delal tam daleč na Ogrskem v nekem premogovniku. Ondi se je seznanil z Mažarom Aladarjem Sarkočijem. Sarkoči je pripovedoval, da pozna te naše kraje, da je služil pri vojaki v Poli itd. Povedal je tudi, da bi rad šel v Trst iskat si dela in zaslužka. Kot tujemu državljanu mu pa to ni bilo tako lahko. Srečen Počkar, ki je laški državljan! On gre lahko, kadar hoče. Tako sta se pomenkovala. Iz pomenkov je nastal domenek. Sklenila sta, da Sarkoči postane Počkar. Dvestotisoč ogrskih kron je dal Mažar Kraševcu za kraške pravice in kraško ime. Tone je dal Aladarju svoje osebne dokumente in Aladar se je spremenil v Toneta, Sarkoči v Počkarja, Mažar v Kraševca iz Sepulj. Nem se bat, pogumno je prišel novi Kraševac v Trst, našel delo in zaslužek in začel živeti zadovoljno. Pa še oženil se je v Trstu pod imenom Antona Počkarja iz Sepulj.

Oj hišica očetova...

Tako je prišlo brezimnemu Kraševcu na misel in želja se mu je rodila v srcu pustiti žalostno ogrsko ravan ter pogledati, ali še stoji ljube domače Sepulje sredi Krasa. Ni bilo tako lahko potovati brez papirjev, vendar se je preko Gradca pretolkel nekako sem dol na sotočju Kras. Doma niso nič vedeli o kakšnem Aladarju, Počkarja št. 1. so poznali brez papirjev. Zdelo se je, da bo vse prav.

Trd oreh.

Počkar št. 1 je sklenil slednjič, da se bo treba oženiti. Pa je stopil v Tomaj in potrkal pri g. župniku. G. župnik, še nov

tudi on v fari, odpre bukve, gleda in pove: «Slišite vi, Anton Počkar, tak in tak iz Sepulj, je že oženjen. Ali se mislite še enkrat oženiti, ali kaj?» «Ne, gospod, jaz nisem bil in nisem oženjen». «Bukve govore, da ste. V Trstu ste se poročili s to in to». Počkarju je začelo proče postajati. Obletel je vse urade in povsod so mu povedali, da je Anton Počkar že oženjen. Slednjič se mu je posvetilo, kdo da bi utegnil biti Anton Počkar št. 2. Našel ga je v Trstu, toda imena mu ni mogel nazaj vzeti.

Tožil ga hom.

Svetovali so mu, naj vpelje sodnijski proces, da se bo uradno ugotovilo, kdo je Počkar in kdo ni. Nered se je pravi Počkar odločil za ta korak, ker je bil sam deležen krivde. A druge poti ni bilo. Pa je tožil. Ko je pa oblast oba Počkarja postavila vkup, se moža nista hotela poznati...

Pomoč z Ogrskega.

Gosposka je bila v enaki zadregi kakor oba Počkarja. Nedostajalo je uradnih podatkov, da bi se dalo razsoditi. Med tem pa se je Aladar zbudil v Tonetu št. 2 kakor kralj Matjaž pod goro in vprašal, koliko časa je spal. Z eno besedo: Mažaru je postalo dolgčas po svojem pravem imenu. Pisal je po svoje dokumente. Teh pa ni mogel takoj dobiti, ker mu jih je uničila «ta prva», katero je tam na Ogrskem pustil na cedilu.

Tako se je pojasnilo po dolgih letih, da je Anton Počkar iz Sepulj en sam, št. 2 pa je Aladar Sarkoči. Seveda bosta obe številki dajali odgovor o nedovoljeni kupčiji.

Opozorilo podeštatom.

Nekdanji finančni minister De Stefani je napisal za največji italijanski list «Corriere della Sera» že dva članka, v katerih daje nasvete podeštatom, kako morajo gospodariti z dragocenim ljudskim denarjem. V prvem članku podeštate svari, naj nikar ne jemljejo velikih posojil, ki jih bodo občine vselej težko plačale, danes kakor pozneje. V drugem članku pravi modro gospod minister, naj podeštati ne stavijo preveč denarja v lepšanje občin, kjer nič ne nese. Ta denar bi rajše kmet porabil za zboljšanje svojega zemljišča, kar bi bilo v veliko korist vsega državnega gospodarstva.

Katoliška društva ostanejo.

Ker se je ponekod mislilo, da namestila vlada vse katoliške organizacije razpustiti, je poslal ministrski predsednik na vse prefekte okrožnic, v kateri izrecno pojasnjuje, da se pri razpustu mladinskih organizacij misli samo na taka društva, ki imajo vojaški značaj. V tem smislu so razpuščene organizacije skavtov. Lahko pa ostanejo in se smejo ustanavljati katoliški mladinski krožki in podobna društva, ki nimajo tistega pol-vojaškega značaja, temcež pretežno versko-vzgojne namene.

Vlak pod plazom zemlje.

Na železniško progo, ki vodi iz Ankone v Brindizi je pridrl težak zemeljski plaz. Neki osebni vlak je ponoči zavozil v to zemljo in skočil s tira. Od službenega osebja je bil 1 mrtev, 6 ranjenih; potnikov je bilo 6 mrtvih, 11 ranjenih. Tisti plaz je poleg te nesreče zasul tudi več hiš. Iz ruševin so potegnili 12 mrtvih in 17 ranjenih.

Stresemann obolel.

Nenadno je prišla vest, da je nevarno zbolel nemški vnanji minister Stresemann. Baje se je zastrupil s pokvarjenim mesom. Nevarno so prizadete ledvice, ki so ustavile delovanje. Zdravniki se boje za ministrovo življenje.

Sultan pro boljševikih.

Afganski sultan Aman Ulah še vedno potuje po Evropi. Bil je na Poljskem, od tam pa jo je mahnil še na Rusko. Boljševiki so zelo gostoljubno sprejeli orientalskega despota in mu izkazali vse časti, ki gredo suverenemu vladarju po nekdanjih običajih.

Zaplenjena Straža.

Goriška Straža je bila v zadnjem času dvakrat zaplenjena.

Moč teme.

Dunaj je pretresel pred nekaj tedni zločin ki je po splošni sodbi najgroznejši, kar se jih je zgodilo v zadnjih desetletjih. Delavec Halaksa je do smrti pretepel petletno nezakonsko hčer svoje žene, Matildo Stodola. Halaksa je pijanec in surovež. Sosedje so vedeli, da ubogega otroka strahovito pretepajo in stradajo in so opetovano na to opozorili policijo in socialno oblast, toda ukrenilo se ni nič. Slednjič je malo mučenico rešila smrt. Očim je otroka ubil. Toda kako! Pri raztelesenju so dognali, da ima otrok zlomljeno hrbtenico in medenico, poleg nešteti drugih poškodb na glavi in po ostalem telesu. Ko je policija odvedla nečloveške starše, je množica prodrla policijski kordon, napadla voz in hotela zločinca iztrgati policiji, da bi ju linčala. Voz je komaj ušel iz rok razjarjenih Dunajčanov.

MIHEC: Čudni časi so prišli; vse od straha koprni: se potres napoveduje, na Kitajskem vojna hruje.

JAKEC: Kot žovca tresejo se tla, na plano voda pridivja; in kar ne vniči se samo, ljudje dopolnijo z vojsko.

Bela Kun ima prijatelje.

Dunajski komunisti so tajno pripravljali napad na zapore deželnega sodišča, da bi rešili Bela Kuna iz tičnice. Oblasti pa so za ta načrt pravočasno doznale ter ga preprečile.

Moč pesmi.

Glasbena matica iz Ljubljane je naredila po Veliki noči pevski pohod po češkem. Povsod so bili poslušalci navdušeni od lepote slovenskega petja. Na povratku je Matica priredila koncert tudi na Dunaju. Tudi Dunajčani so bili vsi iz sebe od navdušenja. Skoro istočasno je mariborska Glasbena matica ponesla slovensko pesem v Švico. V Curihu je bil koncert 5. maja. Tudi Švicarji so bili polni hvale.

Politična šola v Pragi.

V Pragi so osnovali visoko šolo za politično znanost. V šolo se bodo sprejemali taki, ki so končali srednje šole in taki, ki so izpolnili 25 let. Na šoli se bo poučevalo zlasti česnikarstvo.

Povzdignjene fare.

Kuraciji Podgora in Ročinj na Goriškem sta povzdignjeni v prvi župniji.

Čudež v Čenstohovu.

Največja Marijina božja pot na Poljskem je v Čenstohovi (znani iz povesti «Potop»). Tam je nedavno čudežno ozdravil invalid Mašeta. Mišice na rokah in nogah je imel popolnoma skrčene in zdravniki so mu svetovali, naj si da nogi odrezati. Ni hotel pod nož. Ko so priredili iz Mašetove fare v Čenstohov procesijo, se je s težavo pridružil tudi on. Pred čudotvorno sliko je goreče prosil za ozdravljenje. Med sv. mašo naenkrat čuje glas «Ozdravljen si». Tisti trenutek je vrgel od sebe berglje. Po sveti maši je že nosil križ pred procesijo.

Veselica v Škocjanu.

Ker so obdolženi, da so raztrgali zastavo na nedeljski slavnosti v Škocjanu, so bili aretirani Gvidon Vesel, Ljubo Čargo, Ferdo Kenda, vsi visokošolci na tržaški univerzi; nadalje bivši učitelj Grgič iz Kozine, dva fanta od kozinske godbe, dva iz Gradišnice in g. Čač. G. Gvidon Vesel je bil aretirani že v nedeljo v Škocjanu, drugi dijaki pa kasneje v Trstu. Dogodki so se odigrali na dvorišču Gombačeve gostilne.

Kje so morilci?

V londonskem okraju Dowerpark so imeli prebivalci v zadnjem času zelo nemirne noči. Sredi nočne tišine so se oglašali klici: «Policija! Na pomoč! Morilci!» Vse so preiskali za morilci, a šele tretji dan so našli v neki cipresi — papagaja, ki je bil ušel od gospodarjev in se naselil pod milim nebom kjer je za kratek čas ponaviljal, kar se je bil naučil.

Kako je s politiko.

Razprave v senatu.

V soboto 12. maja je glasoval italijanski senat o novem volilnem redu, katerega je zbornica poslancev že davno sprejela. Novi volilni red je izgotovljen in predložen od fašistovske vlade. V kratkem je njegova vsebina ta: kandidati za državni zbor izbere in predloži fašistovski Veliki svet; pri izbiri mu pomagajo organizacije sindikatov širom države. Volilci se lahko izrečejo za te kandidate, ali pa proti njim, drugih pa ne morejo voliti.

Med senatorji se je zbralo kakih 40 bivših liberalcev, ki so novi volilni reformi nasprotovali. Kakor pišejo fašistovski listi, so se nezadovoljneži že dneve prej zbirali na zasebnih sestankih ter si delali korajžo za nastop proti vladi. Ko se je v senatu začela razprava o vladnem predlogu, so se oglašili k besedi tudi nasprotniki predloga. Postavili so se pred vsem na stališče *ustave*. Ustava, ki jo je dal Karl Albert, so govorili, je nedotakljiva, posebno pa nje 2. točka, ki pravi, da je Italija «reprezentančna monarhija», kar pomeni, da ima državno moč poleg kralja tudi od ljudstva izvoljen zastop (zastop = reprezentanca). Po novi reformi pa ljudstvo ne bo moglo več voliti poslancev po svojem okusu. Ugovarjali so tudi, da fašistovski Veliki svet ni nobena ustavna naprava, zato mu ne gre moč predlagati kandidate. S tem izgovorom je senator Ricci predložil, naj se ves zakonski predlog za sedaj pusti tako ter naj se prej zakonito določi, kaj je in kaj pomeni v državnem sistemu Veliki svet in katere so njegove sovladne pravice.

Vladni predlog novega volilnega reda so branili razni senatorji. Trdili so, da ustava nobena ne more biti večna; vsaka ustava se po potrebah naprej razvija in izpopolnjuje. Tudi sam načelnik vlade se je oglašil k besedi in v daljšem govoru branil vladno stališče.

Ko se je slednjič glasovalo o novem predlogu, bilo je pri javnem glasovanju za predlog 161 glasov, proti njemu pa 46. V podrobnem tajnem glasovanju je bilo za novi volilni red 138 proti njemu pa 49 senatorjev.

Tako je novi volilni red izglasovan tudi v višji zbornici in manjka mu še kraljev podpis.

Karel rumunski.

Zadnjič smo pisali o velikem zborovanju erdeljskih kmetov in o njih nameravanem pohodu nad Bukarešt, stvar, ki se je slednjič precej nedolžno končala. Nekateri so se nadejali večjih nemirov in morda celo razpada rumunske države. Med tiste, ki so bili rabuke veseli, spada tudi odstavljeni prestolonaslednik Karel. Ta se je zadnje čase nastanil v Londonu. Pripravljal je tiska-

ne proglase na romunsko ljudstvo, v katerih obeta, da bo prišel in zasedel prestol, da napravi red. Te proglase bi morala dva zrakoplova peljati z Angleškega naravnost na Rumunsko, da bi razdelili med nezadovoljni narod.

Zdi se pa, da Karel ni rojen za take odločne čine. Imel je hkratu dvojno smolo. Kmečki voditelji so se bali, da bi njegov prihod res povzročil domačo vojsko in nered; to bi potem porabili Madjari in bi lepo vzeli Erdeljsko nazaj. Zdelo se jim je, da je pa že bolje biti pod Bukarešt kakor pa pod Budimpešto. Zato so Karla pustili na cedilu in pomirili ljudske množice. Sicer je pa tudi Bratianova vlada pravočasno zvedela za Karlove namere in je sporočila v London, naj mu to preprečijo.

Tako je prišlo, da je angleška vlada Karlu sporočila, naj lepo tiho odide z Angleškega. Prepovedala je tudi vožnjo tistim aeroplanom, ki so imeli nesti proglase. Karel se ni rad udal tem ukazom, toda Angleži ne poznajo šale. Karel se je naredil bolnega, pa so ga zastražili. Rekel je, da pojde na Francosko, a francoska vlada ga ne mara. Nato je prosil Belgijo, katera se ga je usmiliła s pogojem kajpak, da ne bo pošiljal v Romunijo letal in proglasov. Pravijo, da se bo naselil v gradu Ardenne na Belgijskem. Med tem ga Angleži pridno stražijo, da ne naredi kakšne nove neumnosti.

Politične razmere v Rumuniji so med tem še vedno zelo napete, ker kmečka stranka vstraja pri zahtevi, da sedanja vlada odstopi. Sedanja vlada je res le po imenu liberalna. Ob času zborovanja v Albi je tako omejevala vsako svobodo, da je celo nekatere tuje časnikarje zaprla, ker so o zborovanju poročali, kar vladi ni bilo dovoljeno. Za enega nemškega časnikarja iz Belgrada je posredoval jugoslovanski poslanik, da so ga izpustili.

Cestni davek.

Te dni so prejeli Kraševci, ki spadajo pod Tržaško, plačilne naloge za cestni davek ali davek na vozila. Da si ne bodo delali nepotrebnih stroškov za rekurze, naj si zapomnijo to-le: Davku je podvržen vsak voz, naj bo kmečki ali gosposki, ako tehta *polno naložen* več kakor 5 kvintalov. Tudi ne pride prav nič v poštev, ali vozi kmet z njim po domačih klanecih ali po državni cesti. Le plugi, kosivnice in drugi poljski stroji se ne obdavčijo. Davka prosti so tudi vozovi, ki se ne rabijo, a treba je dokazati, da se res ne rabijo. Nadalje ne zadene davek državnih in občinskih vozil; *polovico* davka plačajo avtomobilska in druga podjetja, ki vzdržujejo javne prometne zveze. Davek se odmeri po teži voza s *tovorom vred* in sicer: od 5 do 20 kvintalov 30 lir, od 20 do 30 45 lir in

nad 30 kvintalov 70 lir. Podjetja, ki nenavadno mnogo vozijo po cestah, morajo plačati še posebni dopolnilni davek, ki pa za kmeta ne pride v poštev. Proti pomotam lahko rekuriraš na deželno upravo (Amministrazione della Provincia di Trieste, Piazza Vittorio Veneto 4) na kolokovanem papirju 2 lir in sicer v roku 20 dni od dneva vročitve obvestila; druga inštanca je deželni odbor (Giunta Provinciale Amministrativa). Davek gre za vzdrževanje cest in sicer

3 petine dobi dežela, 2 petini posamezne občine. Te določbe veljajo od 1. januarja 1927. dalje *in sicer samo za tržaško pokrajino*.

Pri hrani je važna redilnost,

tako pravijo zdravniki in vsi ki kaj razumejo. Testenine *Pekatete*, ki se dobe v 1/2 kg. zavojih so izdelane iz zdroba trde pšenice in so vsled tega izredno redilne.

Kaj nam z dežele pišejo

POTRAVNO nad Kanalom.

Najlepši mesec leta je sedaj, ko vsepovsod poganja bujno zelenje, cveto lepe rožice in prijeten vonj polni ozračje. Pri nas nismo pozabili v tem mesecu na lepo majniško pobožnost do Rože Marije. Ker smo precej daleč od cerkve, smo si tudi letos, kakor običajno, postavili v izbi zasebne hiše majhen oltarček s kipom lurske Marije. Dekleta ga krase s svežim cvetjem. O mraku se zberemo k skupni molitvi, tudi fantje ne zaostajamo, in zapojemo kako Marijino pesem.

Da nas ne bo kdo primerjal bahatemu farizeju, ki ve samo dobro o sebi, moram priznati, da so napake tudi pri nas in bi se še marsikaj dalo izboljšati. Pa o tem drugič.

DANE pri Sežani.

V naši vasi je bila od nekdanj navada, za sv. Marko prečistiti vaško kapelico in jo okrasiti s cvetlicami. To delo so opravljale dekleta sporazumno z domačimi fanti. Že nekaj let sem pa se je ta lepa navada opustila iz nezanih vzrokov, kar pa naši vasi ne dela časti. Dekleta se menda izgovarjajo, da ne utegnejo.

Javnega plesa letos pri nas še ni bilo, zato pa mladina zahaja drugam na ples. N. 3. maja je bilo v Sežani najmanj pol danskih deklet. Sedaj se pomenkujejo, kam pojdejo prihodnjič.

Nekoč je vladalo pri nas strogo življenje in ponosna zavednost. Zdaj pa ljudje močno opuščajo verske dolžnosti; razpasla se je kletvina; majhni paglavci, ki še takorekoč platno prodajajo, govore nesposobno in kletvinsko; dekleta pa, namesto da bi šle k službi božji, ohajkujejo in se spakujejo, da je poštenega Kraševca sram.

PONIKVE na Krasu.

Minulo soboto se je omožila naša domačinka, gospodična Karla Ukmar, iz znane Primoževce družine. Odšla je v Skopo v Furlanovo družino. Voščimo ji obilo sreče v novem stanu in božjega blagoslova.

IZ TEMNICE na Krasu.

Na 22. aprila smo praznovali vesel dan, ko smo blagoslovili in krstili zvonove. Cerkev je bila zunaj in znotraj lepo okrašena, zvonovi pa postavljeni na ozaljšan oder. Polno ljudstva je čakalo pri slavoloku na g. dekana iz Komna. Tudi več drugih duhovnikov se je slavnosti udeležilo. Zvonovi so imeli svoje krstne botre. Domači pevci so zvonovom lepo zapeli v pozdrav. Tako zdaj zvonovi pripravljani čakajo, da pridejo v zvonik.

Nestrpno že čakamo, kdaj bo naša cerkev končana. Kmalu bo 2 leti, odkar so postavili veliki oltar, pa še zdaj ni končan; manjkajo še vratca pri tabernaklju. Krstni kamen se je že pred poldrugim letom zvrnil, ko so se nanj naslonili; še

vedno je v tem položaju. Prosimo podjetje, naj že skoro konča svoje delo, da bomo slednjič cerkev mogli posvetiti in izročiti svojemu namenu.

AVBER.

Vreme je po vsem Krasu kar najslabše. Vsak dan dež, in če tudi ne pada zaporedoma, vendar je zemlja tako mokra, da ni mogoče v njive. Velik del družin še ni utegnilo travnikov počistiti, tako da leži še nepograbljenost listje, dočim je trava v bujni rasti. V prvem tednu majnika smo gledali sneg, ki je zapadel na Angelski gori in na Nanosu in še ponoči med 8. in 9. majnikom je močno snežilo, pri nas pa deževalo in je bilo zato prav mrzlo.

Teran je povečini prodan. Sredi aprila je bila cena od 3 do 3.20, ob koncu meseca in v začetku maja pa je poskočila cena na 3.40 do 3.80 L. Zato se je čuditi, da je šel v osmicah po nizki ceni, ko mora osmičar odrajtati financni visoko takso. Pri nas ga je točil domačin g. Domine Turk po 4 lire, in je bil teran prve vrste, kakor malo takih.

GRADNJE na Krasu.

V torek 8. majnika je umrl od starosti gospod Anton Fabjan, stari oče ugledne Fabjanove družine. Učakal je skoro 90 let, kajti manjkalo mu je samo 14 dni do te velike starosti. Njegova žena je šla malo pred novim letom v večnost, sedaj jo je sledil še mož. Pri tej smrti je bilo to čudno, da ni bolnik ravno en mesec užil nobene hrane, razen malenkosti vina, z vodo pomešanega. Naj uživa onkraj groba večni mir in pokoj, njegovih družini pa izražamo sožalje. Pogreb se je vršil ob veliki udeležbi v četrtek s sveto mašo. Pevci so mu zapeli tri žalostinke.

PRVAČINA.

Zadnje čase se večkrat kdo oglašiva v Mali list. Razni dopisniki radi zabavljajo proti ljudskim razvadam. Jaz bom zapisal tudi to, kar mi je všeč. Opazil sem namreč, da je našim ljudem tudi plesna ihta začela pojemati in so jeli bolj trezno gledati na ples. To nedeljo smo v Prvačini imeli javen ples, toda obisk ni bil zadovoljiv za prireditelje. Tembolj so zadovoljni pametni ljudje.

KOMEN.

Pri nas se je pripetila težka nesreča. Ko se je domačin inženir Zigon vozil na motociklu proti Nabrežini, mu je na ovinku priletel nasproti drugi motocikel, v katerem sta sedela neki milični tenente in drugi miličnik.

Motocikla sta treščila skupaj. Inž. Zigon je obležal težko ranjen na tleh. Fašistom se ni nič zgodilo in sta lahko pot nadaljevala, medtem ko so morali g. Zigona prepeljati v tržaško bolnico. Inž. Zigon ima zlomljeno nogo nad kolonom. Bog mu kmalu povrni zdravje.

PODLISTEK.

Pravica in krivica

(A. Afanasjev: Ruske narodne pravljice)

Nekoč sta se pogovarjala dva revna kmetiča. Eden je bil pravi slepar in je živel od same goljufije ter o priliki bil tudi tat. Drugi kmet pa je bil pravičen in se je vedno trudil, da si prisluži kruh samo s poštenim delom.

Govorila sta in govorila, pa je dala beseda spor. Eden je trdil, da se bolje živi s krivico, drugi pa mu je ugovarjal: «S krivico ne more izhajati človek vse svoje življenje. Boljše je ostati reven, a pošten!» Dolgo sta se prepirala, nobeden ni maral odnehati, in sta končno sklenila, da bosta odšla na pot in vprašala tuje ljudi, kaj o tem mislijo.

Prišla sta do velike ceste in sta jo ubrala naprej, dokler nista videla, da tlačan orje grudo. Stopila sta k njemu in rekla: «Bog pomagaj, človek dobri! razsodi najin spor: kako je boljše živeti na svetu: po pravici ali po krivici?» —

«Ne, prijatelja! S pravico človek ne more izhajati, boljše je živeti po krivici. Pravica zdaj hodi bosa, krivica pa ima lepe čevlje. Le poglejta, kako se nam zdaj godi: venomer nam gosposka povisuje tlako, ne ostaja časa, da bi delali zase. Kaj hočemo: javim valptu, da sem bolan, pa med tem grem v gozd po drva; pa še ne po dnevu, temveč po noči, ko je sekanje prepovedano». — «No, si čul?» reče pravičnemu krivični, «moja beseda že bolj drži!» — Odšla sta naprej po cesti. Prišel jima je naproti trgovec v vozu. «Ustavi se za trenotek, gospod trgovec! Ali te smeva kaj vprašati? Razsodi nama spor: kako je boljše na svetu živeti: po pravici ali po krivici?» — «Eh, fanta, težko je živeti po pravici, krivica se bolj obnese; nas goljufajo in mi goljufamo!» — «Ali si čul, zopet je prišlo na moje!» je rekel krivični pravičnemu. Sklenila sta še vprašati, kaj bo povedal tretji. Šla sta naprej, pa je prišel nasproti gospod na vozu. «Počakaj trenutek! Reši najin spor: kako je boljše na svetu živeti, po pravici ali po kri-

vici?» — «Splača se po tem vprašati! Po krivici, seveda. Kaj velja dandanašnji pravica? S pravico pride človek samo v Sibirijo: prerad se pravda, poročajo».

«No, zdaj si čul», reče pravičnemu krivični, «vsi trdijo eno in isto, s krivico gre bolje». — «Ne», mu odgovori pravični, «treba je živeti po božje. Naj pride kar hoče, a ne maram po krivici živeti!» Ta čas sta že bila daleč od doma, pa sta si morala poiskati dela. Več dni sta hodila skupaj. Krivični se je znal vsem prikupiti. Povsod so mu dali zastoj piti in jesti, pa je dobil še pogače za na pot. Pravični pa se je napil zdaj vode, zdaj je zaslužil kos kruha, in dosti mu je bilo. Krivični ga je venomer zasmehoval. Nekoč med potjo je postal pravični kmet hudo lačen in je prosil tovariša: «Daj mi kos kruha.» — «S čim mi ga boš plačal?» je vprašal krivični. «Vzemi, kar hočeš!» — «No, pa ti bom iztaknil oko.» — «Lahko, če ti hočeš!» Krivični mu je iztaknil oko in mu za to dal majhen kos kruha.

Šla sta naprej, dolga je bila pot. Pravični je postal zopet lačen, ni več mogel naprej in je prosil krivičnega za kruh. Ta pa je rekel: «Samo če si daš iztakniti še drugo oko!» «Ah, bratec, usmili se me, saj sem potem slep!» — «No, pa kaj, zato si pravičen, jaz pa živim po krivici!» — «Kaj pomaga, na glad človek ne more pozabiti. Na», je rekel pravični, «izbodi še drugo oko, če se ne bojiš vzeti nase greh!» Krivični mu je iztaknil zadnje oko, mu dal majhen kos kruha in pustil slepeca sredi ceste: «Nikar ne misli, da ti bom še za vodnika, briga me!»

Slepec je pojedel kruh in taval naprej: «Menda bom prišel do kake vasi», je mislil. Dolgo je šel, zgrešil pot in ni vedel ne kod, ne kam. Prišel je moliti: «Gospod, ne zapusti me grešnega!» Dolgo je molil, ko začuje neznan glas: «Pojdi na desno — našel boš v gozdu studenec, ki ga je strela privabila iz zemlje. Umij se z vodo iz tega studenca, in Bog ti bo povrnil vid. Tam boš zagledal velik hrast, splezaj gori in počakaj do noči».

Kaj pa sadje.

Pregovor zaničljivo pravi: Sadje je les, če ni kruha vmes. Nekaj resnice je že v tem reku, vendar pa sadja ne smemo zaničevati, kot da bi ne bilo za redno človeško prehrano nič vredno. Sadje vsebuje obilo redilne snovi v okusni in lahko prebavljivi obliki. Tudi sadje, kakor smo rekli že o mleku, narava sama pripravljala za hrano živalim in ljudem. Narava pa je ustvarjena od neskončno modrega stvarnika, zato je tudi od nas modro, da vpoštevamo po pameti in vesti to, kar nam narava ponuja.

Sadje in sadno hrano dandanes premalo cenijo na kinetih. Nekoč so jo bolj, pa so bili tudi bolj zdravi in krepki. Svoje čase je bilo sadje za poseben obrok (riht). Sveže sadje kuhano je prišlo v skledi na mizo. V jeseni je bilo zvečer sadje za malico ali predvečerek v surovem stanju. Iz češpelj so kuhali za malico ali predjužnik čežano; čežano so naredili tudi iz jabolk.

Seveda svežega sadja nimamo celo leto na razpolago, ker hitro mineva. Zato so pa naši predniki del sadnega pridelka sušili (ponekod rečejo «pekli»), da so imeli to hrano tudi pozimi. Jebolčni krhlji so bili zelo dobri; ponekod so jih mešali s fižolom za obrok. Suhe hruške in češplje kuhane, s kosom kruha, to je bila prav tečna malica ali večerja. Po nekaterih krajih so trpeli pozimi glad, če ni bilo sadne letine.

Dandanes pa so se močno opustile stare navade. Namesto sadja mora delavec dobiti vina za razne obroke. Prepričan je, da mu vino daje moč, kakor je prepričan, da se solnce vrti okoli zemlje. Če gledamo s kritičnim očesom za delavci, če merimo in tehtamo izvršeno delo, se vinska moč izkaže kot prevara. Toda moda je taka in vsi pametni razlogi ne opravijo nič proti vsemogočni kraljici življenjskih navad. Pa če bi še vrhu tega računali, koliko stanejo obroki z vinom v primeri s sadjem, naši bi tudi v tem veliko razliko.

Dandanes se tudi preveč mesa je. Na kmetih seveda še ne tako zelo preveč, da bi se moglo iz zdravstvenega stališča kaj resno ugovarjati. V mestu pa se meso kar žre. Tako ga žro, da se jim zdi nemogoče v petek jesti kaj drugega; gospodinje v mestu so tako navajene večne mesokuhe, da se ne znajo polotiti kakšne druge reči. Če se ne kuha meso, je gospodinja kakor brez glave. Ne ve, kaj bi napravila in kako bi napravila. Pa je tudi družina tako v sužnosti mode, da k drugačni hrani skoraj ne zna prisesti in jo s tekom použiti. Tako ljudje drug drugega mučijo, ker jim nedostaja duševne prožnosti, neodvisnosti mišljenja in samostojnega preudarka. Mestni ljudje si premnogokrat pokvarijo želodec. Marsikateri bi zdrav ostal, če bi manj mesa jedel, pa več sadja.

Tudi od samega sadja človek lahko živi. Sicer je mešana hrana najbolj primerna, poleg mleka in sadja predvsem

kruh, toda mogoče je živeti tudi ob samem sadju. Na Štajerskem živi mlad kapelan, ki ničesar drugega ne je kakor sadje. Te navade si ni izmislil iz kaprice. Bil je pred leti nevarno bolan. Zdravnik mu je svetoval, naj se skuša rešiti s tem, da bo jedel samo sadje. Poskusil je še to in polagoma si je utrdil zdravje. Zdaj pa tako nadaljuje že par let in se dobro počuti. Priznal je tudi sam, da je ta način prehrane blažilno učinkoval na njegov temperamento.

Dobro bi bilo in za ljudsko zdravje brez dvoma zelo prospešno, da bi se vrnili zopet k večji meri sadne hrane. Ne da bi jedli sadje samo tako med potjo za pregnati dolgčas ali posladkati se, ampak za obrok. Le redno uživanje moremo spraviti v sklad z gospodarskimi in zdravstvenimi zahtevami. Tisto postopajsko obletavanje in kraja po vrteh ni nič prida. Začeti bo treba zopet v večji meri sadje sušiti in spravljati za dom. Navaditi pa se bo treba tudi na finejšo pripravo sadne hrane, na razne načine vkuhanja, pripravljanje marmelade in podobno. Tudi do tega moramo priti, da bomo grozdje ohranili v svežem stanju, ker grozdje je posebno priporočljiva hrana sadne vrste.

Sadjereja mora postati kmečkemu gospodarju resen vir dohodkov, vsemu ljudstvu pa mora nuditi okusno in zdravo hrano.

Tajništvo in naša pošta.

Zlobec Jakob, Ponikve. Rekurz smo vložili 12. t. m. Potrdilo vam je na razpolago.

Vogrič Franc, St. Viška gora. Dokler ne podpišete konkordata, ostane prošnja na goriškem davčnem uradu; šele po podpisu konkordata jo prejme finančna intendantca v Trstu. Ko pojdete v Gorico, zglasite se pri Goriški Straži.

Fabčič Alojzij, St. Vid. Le državni ali občinski nameščenci, ki morajo skrbeti za sedem ali več nedoraslih ali za delo nesposobnih otrok, so prosti davkov. Kmetje in zasebni nameščenci morajo imeti deset živih nedoraslih ali za delo nesposobnih otrok; prosti davka so tudi tisti, ki so imeli vsaj 12 otrok, izmed katerih je ostalo vsaj šest živih, ki morajo biti nedorasli.

K. K. Za vojaška leta, odslužena pod Avstrijo, nima vaš mož pravice zahtevati odškodnine. Ima pa pravico do izplačila pokojnine, ako je ni prejel med vojno. Toda to tirjate napram Avstriji bi bili morali pravočasno prijaviti. Za pokojnino po vojni se mora obrniti na finančno intendantco v Trstu.

F. Zigman, 14618 Sylvia Ave - Cleveland Ohio; naroč. plačana do konca 1. 1928.

S. Rolih 14706 Halle Ave - Cleveland Ohio; Vaša naročnina plačana do 11-2-29.

Prem. Nek dopis smo prejeli, ki je bilo zanj škoda znamke.

Gabrije. Zabavljati je nevarno.

vični kmet na vso moč, dan in noč si ni privoščil miru, tako je bil priden! Ko pa je bilo leto končano, je prišel po plačilo. «No, prijatelj», je rekel trgovec, «dobro si služil in jaz sem zadovoljen, toda žal mi je dati stran podobo. Rajši te bom izplačal v denarju». — «Ne, ne rabim tvojega denarja. Daj mi tisto, za kar sva se domenila». — «Kaj pa še! Služi mi še drugo leto, potem ti bom dal podobo». Kaj se hoče, kmet je ostal pri trgovcu in je zopet delal leto dni. Prišel je čas plačila, pa trgovec zopet ni hotel dati podobe. «Rajši ti bom dal denar», je rekel, «če pa hočeš na vsak način imeti podobo, ostani pri meni še eno leto za hlapca». Bogat revnemu ni brat. Kmet je moral, hočeš-nočeš, pristati; ostal je še leto dni pri trgovcu za hlapca in je delal zanj še več kakor doslej. Šele takrat, ko je poteklo tretje leto, je snel trgovec podobo z zida in jo dal kmetu: «Na, človek dobri, vzemi za svoje delo in pojdi z Bogom!»

Kmet je vzel podobo Matere božje, se poslovil od trgovca in šel v tisto kra-

ZANIMIVOSTI.

Kdo uničuje gozdove.

Dnevnik, ki izhaja v sto tisoč izvodih na 12 straneh, potrebuje v 50 dneh za papir toliko lesa, kolikor ga raste na enem hektaru gozda. V enem letu požre torej tak list 7 ha gozda. Ako vpoštevamo, da mora rasti les, da je goden za sekanje, 50 let, porabi tedaj dnevnik v enem dnevu toliko lesa, kolikor ga zraste v enem letu na enem hektaru gozda. Treba je torej 360 ha gozda, da zadostuje sproti za papir enega samega večjega dnevnika. Potemtakem se sme pač reči, da je časništvo največji uničevalec gozdov. Že dalj časa si prizadevajo najti kako drugo snov za proizvodnjo časopisnega papirja. Poskuse delajo zlasti s siamo, katere je gotovo manj škoda.

Francoski parlament po stanovih.

Novoizvoljena francoska poslanska zbornica šteje 611 poslancev. Od tega odpade na različne stanove: odvetniškega 137, zdravniškega 43, profesorjev in učiteljev je 46, časnikarjev in pisateljev 55, industrijcev 64, posestnikov 67, kmetov 40, lekarnarjev 7, živinozdravnikov 5, notarjev 6, rentnikov 6, trgovcev 26, bankirja 2, diplomat 1, kipar 1, arhitekta 2, inženjerjev 17, uradnikov 29, častnikov 8; delavskemu stanu pripada 36 poslancev in duhovniki so 4. Ostalih devet poslancev pripada raznim drugim poklicem.

Angleži in vera.

Pravijo Angležem, da so kramarji in družega nič. Pa vendar se to ljudstvo zelo ukvarja tudi z verskimi vprašanji. Znani so v javnosti nedavni prepri za uradni protestantovski molitvenik. V protestantizmu je cela šuma verskih različic in v znanem londonskem Hyde-parku prisostvujejo trume radovednežev verskim govorom, razpravam in preprirom vsakovrstnih oznanjevalcev krivih ver. Del protestantov vedno bolj uporablja v bogoslužju katoliške obrede. Prav veliko jih pa kar naravnost prestopa h katoliški cerkvi. Vsako leto se okroglo 12 tisoč Angležev pokatoličani.

Znanec rajnega Napoleona.

V angleškem kopališču Brighton je nekdo z ročnim vozikom povozil papagaja, ki je bil pred več ko 100 leti ljubljence Napoleona Velikega. Njegov lastnik pa je bil maršal Massena. Papagaj je bil star sedaj približno 180 let. Kje vse ga je vodila usoda v teh dolgih letih, tekom katerih se je obliče zemlje že parkrat docela izpremenilo, o tem listi molče.

Narodne pripovedke.

Po Vuka Karadžića zbirki prevedel dr. Alojzij Gradnik. — Katoliška knjigarna, Gorica 1928.

Ravnokar je izšla lepa knjiga, ki vsebuje 43 srbskih narodnih pripovedk, ki jih je v slovenščino mojstrsko prevedel pesnik Alojzij Gradnik. In sicer so to bi-

seri iz klasične zakladnice narodne poezije, ki jih je nabral veliki sin srbskega ljudstva, Vuk Karadžić. Prevajalec pravi u «uvodu»: Kar te srbske pripovedke pred vsemi drugimi odlikuje, je nenavadna bujnost in živahnost domišljije, bistrost opazovanja življenjskih pojavov in dogodkov, izvirnost domislekov, pestrost jezika, jedrovitost in svežost izrazov in slik. Njih poseben čar pa je še blagolastnost in mehko srbske besede in svojevrsen slog.

V vseh pripovedkah so globoke etične ideje, pristen odraz narodove vesti in njegovega mišljenja. Zaupanje v zmago pravice, proslavljanje globokonežne ljubavi, končno plačilo poštenja, — take strune zvenijo v teh čudovitih pripovedkah. Zraven pa bereš duhovite šaljivke pijančine Muje in pavlihovsko modrost, ki jo kaže Hero, tipični šaljivec srbske narodne poezije.

«Narodne pripovedke» obsegajo 128 strani in stanejo 6 lir izvod. Na prodaj so v Katoliški knjigarni v Gorici.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

15 letna deklica, močna postave in poštenih starišev s petrazredno ljudsko šolo in enoletnim tečajem samostanske šole v Trnovem, želi vstopiti kot učenka v trgovino. — Naslov pri upravi.

POZOR!

Zaloga vsakovrstnih rakev, vencev, sveč in žalnih predmetov I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod. J. Saksida - Dornberg 3.

Provrstno - zajamčeno.

PELKARA

POTREBŠČINE

za kovače, mehanike in mizarje samo pri

PELLER KAHAN & Co

d. z o. z.

TRST - Via S. Nicolò štov. 12

Lastna skladišča v prosti luki.

TOVARNA REMSCHEID - NEMČIJA

Tovariške cene.

IVANKRŽE

ima v zalogi vse raznovrstne

kuhinske in hišne potrebščine

iz stekla, aluminija, lesa, emajlirane prsti itd. — Krogle za igro iz ameriškega lesa.

Nizke cene

ZRSZ. Piazza S. Giovanni št. 1

Slepec je krenil na desno, komaj je prišel od gozda, je našel stezico in po stezici je pritaval do studenca. Zajel je studenčnice in čim je z njo zmočil očesni votlini, je izpregledal. Ozrl se je okoli in je videl velik hrast, pod katerim so bila poteptana tla in pomandrana vsa trava. Spravil se je v vrh in čakal noči. Ko se je spustila temna noč, so se zleteli od vseh strani pod to drevo hudobni duhovi in so se pričeli bahati, kje je kdo bil in kakšno zlo je storil. En bes je rekel: «Bil sem pri krasni carevni. Deset let jo že mučim, na vse načine me poskušajo iz palače pregnati, a niso mi kos. Edino ta me bo pregnal, ki bo dobil podobo Matere Božje pri tem in tem bogatem trgovcu». Proti jutru, ko so besji odleteli narazen, se je spustil pravični po hrastu na zemljo in je šel iskat bogatega trgovca. Po dolgem času ga je našel in se mu je ponudil za hlapca. «Leto dni, je rekel, bom zate delal in nočem nobene plače, samo daj mi podobo Matere božje». Trgovcu je bilo prav. Od tega dneva mu je služil pra-

sil carja s carico: «Pustita me domov, tam imam staro mamico». Carevna pa je rekla: «Skupaj bova šla!» Odpeljala sta se; konji, kočija, oprava — vse carsko. Ko sta še potovala, jima je prišel nasproti krivični. Carjev zet ga je spoznal in rekel: «Pozdravljen, prijatelj! No, ali me nisi spoznal? Ali se ne spominjaš najinega spora: ti si trdil, da je bolje živeti po krivici, kakor po pravici, pa si mi nazadnje še iztaknil oči». Krivični se je prestrašil in ni vedel, kaj bi počel. «Ne boj se vendar, saj nisem nate hud», je rekel pravični in mu je takoj povedal vse, kar se je zgodilo: kako je izpregledal, kako je bil za hlapca pri bogatem trgovcu in kako je vzel prelepo carevno. Krivični ga je poslušal in je takoj sklenil, da bo šel v gozd k studencu. «Nemara», je mislil, «bom zadel tudi jaz svojo srečo, če bom kaj slišal!» Šel je v gozd, poiskal studenec in čakal na noč. Baš opolnoči so se zleteli hudobci pod hrast: zagledali so krivičnega, ga potegnili z drevesa in razrgali na drobne kosce.

ljestvo, kjer je hudobec mučil lepo carevno. Dolgo je hodil, prišel v prestolno mesto in rekel: «Lahko bom ozdravil vašo carevno». Takoj so ga prijeli ljudje pod pazduho, ga peljali v carjevo palačo in mu pokazali mrko bolno carevno. Zahteval je polno čašo vode, trikrat pogreznil vanjo podobo Matere Božje, dal od te vode kraljični in ji velel, naj se umije. In glej, čim se je pričela carevna umivati, je na mah zletel iz njenih ust hudobec kakor meglen klobčič. Bolezen je prešla in krasna deklica je postala čila, zdrava, vesela. Car in carica sta bila tako navdušena, da nista vedela, s čim naj bi poplačala zdravnika: nudila sta mu višoke službe, obljubovala graščine, ponujala veliko plačo. «Ne», je rekel, «nič ni potreba!» Tedaj je rekla carevna: «Vzela ga bom!» — «Dobro», je odgovoril car, ju takoj velel poročiti in priredil za vse ljudstvo veliko gostijo. Od tega dne je živel pravični kmet v carski palači, nosil carsko obleko in pil ter jedel pri carski mizi. Minili so dnevi, minila leta, pa je pro-

sil carja s carico: «Pustita me domov, tam imam staro mamico». Carevna pa je rekla: «Skupaj bova šla!» Odpeljala sta se; konji, kočija, oprava — vse carsko. Ko sta še potovala, jima je prišel nasproti krivični. Carjev zet ga je spoznal in rekel: «Pozdravljen, prijatelj! No, ali me nisi spoznal? Ali se ne spominjaš najinega spora: ti si trdil, da je bolje živeti po krivici, kakor po pravici, pa si mi nazadnje še iztaknil oči». Krivični se je prestrašil in ni vedel, kaj bi počel. «Ne boj se vendar, saj nisem nate hud», je rekel pravični in mu je takoj povedal vse, kar se je zgodilo: kako je izpregledal, kako je bil za hlapca pri bogatem trgovcu in kako je vzel prelepo carevno. Krivični ga je poslušal in je takoj sklenil, da bo šel v gozd k studencu. «Nemara», je mislil, «bom zadel tudi jaz svojo srečo, če bom kaj slišal!» Šel je v gozd, poiskal studenec in čakal na noč. Baš opolnoči so se zleteli hudobci pod hrast: zagledali so krivičnega, ga potegnili z drevesa in razrgali na drobne kosce.

Gospodarstvo

Črivo sadje.

Vsakdo ga pozna, vsakdo občuti to silno nadlogo, ki zmanjša vrednost našega sadnega pridelka za milijone. Malo jih je pa, ki bi kaj več premišljevali odkod tisti «črv» v jabolku ali hruški, kajti še dandanes se dobe sadjarji, ki mislijo, da se črv kar sam od sebe «zaredi» v plodu. Še redkejši pa so tisti, ki bi kaj izdatnega ukrenili zoper tega najhujšega sadnega škodljivca. Mnogim se bo čelo čudno zdelo, da govorimo sedaj o črvi sadju, ko šele cvete. Ako boste pazljivo prebrali sledeče vrstice, vam bo popolnoma jasno, odkod črv v sadju in zakaj že sedaj opozarjamo na to nadlogo. Ozirali se bomo v tem spisu posebno na jabolko, ker je ta sad največje gospodarske važnosti v naših krajih.

Zavijač v dveh rodovih.

Koncem maja do prve polovice junija, ko jablane ocveto in se otrebijo, letajo ob toplih in vedrih večerih po sadovnjakih majhni metuljčki. Prirodopisci jim pravijo zavijači. Po jablanah roji jabolčni zavijač. Samice bodo polagale posamezna jajčeca na mlade plodove. V dobrem tednu se bodo izlegle iz teh jajčec majhne bele gosenice, ki se bodo takoj zajedle v jabolčne zaplodke noter do peščiča. Luknjica se za njimi zaraste. V štirih, petih tednih gosenice dorastejo, prevrtajo plod in se spuste po tanki pajčevinasti nitki na tla, ali pa padejo s pokvarjenim plodom vred z drevesa. Potem zlezejo na bližnje deblo, kjer si poiščejo primerno zavetje pod razpokanim lubjem ali pod mahom. Tam se zabubijo. Kmalu predere bubo metuljček, ki iznova zalega jajčeca po ostalih zdravih, že precej debelih plodovih (julij, avgust). To je drugi poletni rod, ki uničuje, kar je zgrešil prvi spomladni. Mnogo zalege drugega rodu ostane navadno v plodovih do trgatve. Šele v sadnih shrambah izleze na dan in si poišče zimsko skrivališča po raznih kotih. Tam ostane čez zimo. Šele maja meseca prihodnjega leta se zabubi in iz bube se izmota zopet metuljček, ko je drevje ocvetelo (maja, junija meseca). Ako najde pot na plano, se začne pogubonosno delo iznova.

Uničevanje škodljivca.

Il tega kratkega opisa vsakdo lahko posname, kje in kako lahko pridemo škodljivcu do živga.

Drugi poletni rod se izdatno omeji, ako pobiramo črvi trebež in ga kuhamo prašičem, po deblih nastavlamo iz slame ali lesne volne umetna skrivališča, kamor privabimo gosenice in jih lahko dobimo v roke. Prvi spomladni rod pa zadenemo v živo, ako skrbno in temeljito osnažimo debela in debelejšje veje in ako sadne shrambe v rani spomladi (vsaj do srede maja) osnažimo in preprečimo tako, da zavijači, ki tam prezimujejo ne morejo na plano. Toda vse to ne zaleže kaj prida, ako se ne izvaja splošno. Kaj pomaga če en marljiv in razumen sadjar stori vse, da zatre škodljivca, ako pa 10 njegovih sosedov ne gane z mezincem. Metuljčki letajo iz sadovnjaka v sadovnjak in izbirajo seveda tisto drevje, ki kaže več zarodka.

Imamo pa za pokončevanje tega škodljivca še drugo sredstvo, ki učinkuje zanesljivo in — kar je najvažnejše — nezavisno od malomarnega sosedu. Drevje, ki kaže da bo obrodilo, temeljito poškrbimo z neko strupeno tekočino tako, da zadenemo zlasti plodove od vseh strani. Gosenice, ki se hočejo pregrizti v plod, se zastrupijo in poginejo. Izkušnje zadnjih let so pokazale, da se na ta način prav izdatno omeji črvičnost, ako se škropi proti prvemu rodu zavijača spomladi, ko zalega jajčeca (od konca maja, do srede junija), proti drugemu rodu pa koncem julija in začetkom avgusta.

Za škropljenje se uporablja neka našač v to svrhu pripravljena snov z ime-

nom «Arsokol». Uporaba je kaj preprosta. V 100 litrov vode vlijemo največ pol kilograma Arsokola, dobro premešamo in tekočina je gotova. Seveda moramo imeti primeren razškopilnik, ki razprši tekočino prav na drobno po drevesu. Jako uspešno se uporablja Arsokol tudi za zatiranje raznih drugih žuželk, zlasti vbadarjev, grizlic in gosenic.

Tržne cene v Gorici. Čebula 1.00-1.20 L. česen 0.90-1.—, beluši (šparglji) 3.20-3.60, brokoli 1.40-1.80, stari krompir 0.60-0.80, novi krompir 2.00-2.40, sveže maslo 13-14, presno maslo 17-18, mleko 1.00-1.10, med v satovju 8.00, med trčan 10.00, smetana 12.00, skuta 4.00, jajca 40-45 stotink eno.

„Jadranska zavarovalna zveza“ (Riunione Adriatica di Sicurtà) v Trstu je imela v l. 1927. dobička 10.801.390 lir. Vplačane osnovne glavnice je 40 milijonov. Dividende je dala 90 lir na eno delnico, ki se glasi na 500 L; v odstotkih torej znaša dividenda 18%. Odbor in nadzorstvo dobila vrhu tega nagrado v znesku 906.000 lir.

Cena živine v Jugoslaviji se je zadnje čase nekoliko dvignila. Na sejmu v Ljubljani so bili prvovrstni voli po 900 Din stoč žive teže (v našem denarju 300 L), dobre krave po 500-600 Din in celo 700 Din (165-230 L), krave klobasarice 300-400 Din (100-130 L), teleta 1200-1400 Din (400-465 L). Cena prašičev za rejo je bila od 200-300 Din glava (65-100 L), kar je za tanošnje razmere visoko. — Sejm-sko poročilo iz Maribora navaja cene za prašičke tako: 5-6 tednov stari po 100-125 Din (30-40 L), 7-9 tednov 150-200 Din (50-65), 3-4 mesece 350-430 Din (115-145 L).

Tržaške cene. Od 4. maja veljajo v tržaških trgovinah tele cene kot uradno zaukazane: Kruh v štručah po 200 gr 2.20 L za kg, v štručah po 1/2 kg 2 L kg; rženi kruh v štručah po 200 gr 2 L kg. Riž 1.80 in 2 L. Testenine 2.60 in 2.70. Meso goveje sveže, prednji deli 5.60 in 6.40, zadnji del 7.60, brez kosti 10.40, vampi 4.40. Teletina 6.20, 9.—, 12.80. Zmrzlo meso 3.40, 4.60, 5.60, 7.20. Svinjina 5.—, 7.20, 9.60, 10.40. Sir bovški svež 9.50, star sir 14.60. Polenovka Hammerfest 5.20. Olje oljčno iz Barija 7.50, olje navadno iz semen 5.40. Sladkor 6.60, 6.80.

Po čem je lira?

Dne 16. maja si dal ali dobil:	
Za 100 dinarjev	33.25 L
» 100 čeških kron	56.10 »
» 100 franc. frankov	74.55 »
» 100 švicarskih fr.	364.— »
» 100 nemških mark	450.— »
» 100 avstr. šilingov	264.25 »
» 1 dolar	18.75 »
» 1 funt	92.15 »

Tipografia FRATELLI MOSETTIG - Trieste.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v ušesih, nosu in grlu, bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah.
Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop. v Gorici, Via Garibaldi II (prej via Teatro.)

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO
ŠTEV. 16. (Pri evangelijski cerkvi) - Shranite naslov!

Dr. SARDOČ
ZOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

ZDRAVNIK
Dr. FRAN GRUDEN
ordinira v TRSTU
Via S. Lazzaro 23 II n.
(zraven kavarnice Roma)
od 10 in pol predp. do 13
V NABREŽINI ord. samo popoldne
od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

Najlepša prilika za nakup
birmanskih daril!

Gospodinje!

Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v Trstu, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve)

Maria Accerboni

via Genova 21.

V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L, domačega platna po 3.90 L, finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L, narodno nošo po 2 L, vsake vrste nogavic po najnižjih cenah.

Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.

Trst, via Genova 21.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

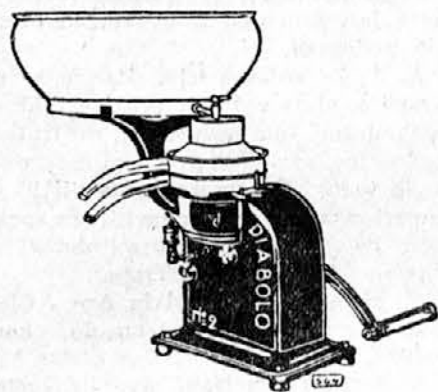
Čevlji delani samo na roko

Tvrda znana po vseh podeželskih sejmih.

Velika izbora.

Prijazna postrežba - Zmerne cene.

Tudi za najmanjšega kmetovalca se izplača v najkrajšem času nakup

posnemalnika „DIABOLO“

je prvovrsten in svetovni izdelek, je priprost, močan in vztrajen. Plačilni pogoji so ugodni. Večletno jamstvo tovarne. Krajevni zastopniki se iščejo. Ceniki in katalogi so brezplačno na razpolago.

Knut Jonson - Bolzano.

Pojasnila prebivalcem goriške pokrajine daje zastopnik tvrde

VITTORIO JONSON - GORICA

Via Contavalle 4 II.

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo

Trst - via Caprin 5 pri Sv. Jakobu - Trst

Starši! Botri!

Birma bo.

Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke. Najbolj boste zadovoljni če poskusite

— pri —

::: FORCESSINU :::